

Oslo kommune
Utdanningsetaten

Eksamensmøte for grunnskoler

21. oktober 2011

Bjørg Ruud, Anne Wold , Mette Thoresen, Kari- Anne Steen og
Margareth Tomren

Program for eksamensmøte høst 2011

- Eksamen 2011 – erfaringer og oppsummering
- SATS/PAS/PGS
- Ny rutinebeskrivelse for registrering i SATS
- Eksamensplan våren 2012
- Retningslinjer for eksamensavvikling
- Sperrefrist og trekk
- Forsert løp
- Eksempler på tiltak for å kvalitetssikre sluttvurderingen
- Felles heldagsprøver
- Sjekkliste for vurdering
- Forskriftsendring

Antall oppmeldte kandidater grunnskolen våren 2011

Muntlig eksamen

- 671 partier
- 4819 kandidater

Skriftlig eksamen:

- 374 partier
- 6337 kandidater

= 1045 eleveksamener på grunnskolen

Antall sensorer: 672 lærere med sensor 2 registreringer

Erfaringer fra eksamen vår 2011

- Relativt få meldte inn problemer til UDA
- Kun 2 muntlige partier annullert
- Raske tilbakemeldinger
- Velvillighet hos skolenes eksamensansvarlige til å finne løsninger
- Økning i antall digitale eksamener

Utfordringer eksamensavvikling vår 2011

- Sensormangel
 - Særlig i matematikk, spansk og naturfag
- Endringer i sensortildelingen i eksamensperioden
 - Mange av eksamenspartiene var gjenstand for bytter
- Finne ny sensor i SATS
- Behov for opplæring i SATS
 - Ulik registreringspraksis
- Håndtering av sperrefrist

For imøtekomme utfordringene har UDA tiltak for å kvalitetssikring

Erfaringer fra sentralt gitt eksamen vår 2011

- Sentralt gitt eksamen: Udir foretar årlig en kartlegging og faglig evaluering av eksamen
- Tre siste år: evaluering som har fokusert på eksamensforberedelser, eksamensordning, eksamensoppgaver og hjelpemiddelbruk.
- **Evaluering av eksamen 2011:** Hvordan sensorer vurderer elevenes kompetanse i faget, slik den kommer til uttrykk på eksamen. Se nærmere på forholdet mellom forberedelse og eksamen, og hjelpemiddelordning til eksamen.
- Kartlegging av lokalt gitt muntlig eksamen
- Kartlegging av fordeling av og rutiner for trekk

Tiltak fra UDIR

- Utrede obligatorisk sensorskolering
- Prosess med og forskriftsfeste skoleeiers forpliktelse til å utarbeide lokale retningslinjer for lokalt gitt muntlig.
- Kartlegging av rutiner for fordeling av og trekk til eksamen.

PAS OG PGS

PAS og PGS – Påmelding våren 2011

- Påmelding og eksport til PAS foregikk hovedsakelig uten store feil eller problemer
- Noe unøyaktigheter i SATS som måtte rettes opp
- Noen endringer og etterpåmeldinger. Fylkesmannen kan åpne for endringer etter påmeldingsfristen
- Forberedelser i forkant av eksamen – samarbeid mellom Ped/eksamen og IKT – avdelingen
- Skolenes test av digital eksamen avbrutt pga angrep
- Overvåkning av eksamen

Erfaringen fra bruk av PAS/ PGS vår 2011

- Fylkesmannen kan åpne for endringer etter påmeldingsfristen , samt opprette fiktive fødselsnumre
- Forberedelser i forkant av eksamen – samarbeid mellom PED og IKT
 - IP adresse sjekk
 - Forberedelsesbrev fra IKT – avdelingen
 - Skolenes test av digital eksamen i april avbrutt pga angrep
- Overvåking av eksamen

Digital gjennomføring i PGS våren 2011

- 59 % av sentralt gitt eksamen ble levert elektronisk
 - Øking fra 35 % våren 2010
- 13 av 51 skoler leverte ingen elektronisk besvarelser

Tallene gjelder eleveksamen og er hentet fra PAS

- Den digitale eksamensgjennomføringen gjør at skolene er avhengig av å ha kompetanse i bruk av PAS og av PGS
- Skolene må ha flere med kompetanse for ikke å være sårbare under eksamensforberedelse og eksamensavvikling
- Skolene bes melde fra hvis det er behov for kurs.

PAS og PGS – normalordning 2012

- Våren 2012: oppgavene distribueres ikke i papir, men kan lastes ned i PAS 24 timer før (problem: alle logger på samtidig)
- Prøvegruppeansvarlig må kontrollere at alle har levert (eksempler på at oppgaver har blitt liggende lagret på lokal disk men ikke levert – eleven skal få kvittering)
- Ikke la elevene få tilgang til dagspassordet for pålogging i PGS. Eksamensansvarlig må taste dette inn for den enkelte kandidat

Skolene kan velge å benytte papirbasert eksamen dersom det er behov for det

- Skolene må da selv laste ned eksamensoppgavene fra PGS
- Distribuere oppgavene til elevene
- Sende eksamensbesvarelsene direkte til sensor i ordinær post

PAS og PGS – gjennomføring vår 2012

Forholdsregler:

- Les oppdatert brukerveiledning fra PAS
- Skolene må ha nødløsninger i tilfelle tekniske problemer
- Følg instruksjer fra IKT- avdelingen
- Tekniske spørsmål rettes til IKT.
- Praktiske og gjennomføringsmessige spørsmål rettes til PED
- Gå tjenestevei. Mange spørsmål kan avklares av UDA.
- Ta ut forberedelsesmaterieell og lagre det lokalt

NY RUTINEBESKRIVELSE FOR REGISTRERING I SATS

- SATS basen i Oslo er svært innholdsrik: over 2800 partier registrert i eksamensmodulen i fjor
- Vi har behov for lik forståelse av hva, hvordan og hvorfor vi registrerer i SATS
- Vi ser at registreringspraksisen er ulik blant skolene
- Rutinebeskrivelsen er nå oppdatert og er et innspill til å heve kvaliteten på eksamensdataregistreringene i SATS
- Erstatte ikke kurs i SATS eksamensmodulen, men presiserer Oslos rutiner for registrering slik at kvaliteten på dataene i SATS blir bedre

- Rutinebeskrivelsen er nå forenklet og har fokus på kjerneoppgavene
 - Registrering av Sensorkompetanse
 - Registrering av Sperret tid
 - Håndtering av eksamenspartier som ikke skal avvikles
 - Sentralt gitt og lokalt gitte eksamenspartier
 - Sjekk av eksamensfunksjoner og trekk til eksamen
 - Overføring til og fra PAS
- Vi tar imot innspill: meld fra til UDA hvis dere har kommentarer til den nye rutinebeskrivelsen

Sensorkompetanse i SATS

Det er behov for kontinuerlig oppdatering av sensorkompetansen på skolene.

- Vårens sensorallokering har utgangspunkt i skolenes registrering av sensorkompetanse
- **Totalt antall aktive sensoroppføringer: 4669**
 - **Sensor = Ja: 1139, Sensor = Nei: 3530**
- 438 sensoroppføringer står med sensor = Ja, men med uten gyldig "godkjent dato".
- Dette må gjennomgås av skolene før 15. februar 2012.

- UDA setter opp nye kurs i SATS i desember og januar. Informasjon vil bli sendt skolene på e-post.
- Det oppfordres til å delta på kurs i SATS
- Alle skoler må ha tilstrekkelig kompetanse i bruk av SATS eksamensmodulen
- Alle skoler bør ha minst 2 kompetente personer for ikke å være sårbare i håndtering av eksamensdataene

TIDSPLAN FOR EKSAMEN

VÅREN 2012

Skriftlig

Muntlig

Fellessensur

Eksamensplanen våren 2012 – muntlig

- UDA setter opp den endelige planen.
- Eksamensdager: 5. – 18. juni 2012

Skoler	Opplysninger om trekkfag	Dato
Abildsø – Linderud Spesialskoler A – L	1. juni	5. juni
Privatskoler A - L	6. juni	8. Juni
Lofsrud – Årvoll Spesialskoler M – Å	11. juni	13. juni
Privatskoler M - Å	14. juni	18. juni

Dato for fellessensurmøte skriftlig eksamen våren 2012

- Fellessensurmøte for grunnskolen avholdes onsdag 20. juni
- Resultatene etter fellessensurmøtet vil bli tilgjengelig i PAS torsdag 21. juni.
- Eksamensbesvarelser på papir sendes med post. Kommer til skolene fredag 22. juni.
- Sensor skolering for sensorer ved sentralt gitt skriftlig eksamen avholdes torsdag 7. juni.

RETNINGSLINJER FOR EKSAMENSAVVIKLINGEN I OSLOSKOLENE

Revidert utgave høsten 2011 – viktige endringer

1. Retningslinjene har fått endret struktur, bl.a. for å unngå mange gjentakelser. Sensorene trenger kun lese Innledning og Del II. **Eksamensansvarlige må kjenne alt.**
2. Del II er ordnet kronologisk og starter med faglærers plikter før eksamen og fortsetter fram til omtale av klager.
3. Spesielt for videregående skoler: Muntlig, muntlig-praktisk og praktisk eksamen skal følge samme retningslinjer og er derfor samlet under ett punkt i Del I og ett punkt i Del II. Dermed unngår man gjentakelser og understreker at reglene er de samme.

Revidert utgave høsten 2011 – viktige endringer (forts.)

- 4 Retningslinjene understreker hva et *eksamenssett* omfatter.
- 5 Krav til eksamensoppgaver er presisert.
- 6 Det er presisert at fagsamtalen utgjør minst halvparten av eksamen.
- 7 Krav til vurderingskriterier og kjennetegn på måloppnåelse er presisert.

Revidert utgave høsten 2011 – viktige endringer (forts.)

- 8 Det er gitt oversikt over hva informasjonen til elevene om eksamen skal inneholde (ment som en "huskeliste" for skolen).
- 9 Det er gjort mindre språklige endringer. Forklaring av sentrale begreper er justert.

Hvorfor endringer?

- Retningslinjene kom første gang i 2007 og er blitt revidert hvert år.

Endringer jan. 2011 som følge av :

- endringer i kap. 3 i forskrift til opplæringsloven
- rundskriv Udir-1-2010

Endringer okt. 2011 som følge av:

- behov for presiseringer som følge av erfaringer med eksamen og spørsmål fra skoler
- ønske om å forenkle dokumentet og unngå gjentakelser

VIKTIGE ENDRINGER I "INNLEDNING" TIL RETNINGSLINJENE

- **Kompetanse:** Å vise kompetanse vil si å kunne møte og løse komplekse oppgaver.
- **Vurderingskriterier:** Det sensorene legger vekt på når de vurderer elevenes kompetanse.
- **Kjennetegn på måloppnåelse:** Beskriver mestring på ulike nivåer ut fra gitte vurderingskriterier.

VIKTIGE ENDRINGER I DEL I

Fagrapport (pkt. 1.6)

- Rektor skal påse at det utarbeides fagrapport i alle fag. Skolene **skal** benytte mal for fagrapport utarbeidet av Utdanningsetaten. Denne finnes på Utdanningsetatens hjemmeside: www.utdanningsetaten.oslo.kommune.no under "Eksamen og elevvurdering".

Tilrettelegging (pkt. 1.7)

- Tilføyelse: Tilretteleggingen skal ikke forstyrre andre kandidater.

Til bruk på skolene: **bilde 12-22**

VIKTIGE UTDRAG FRA DEL II

Eksamenssettet (pkt. 7)

I Osloskolen skal et eksamenssett bestå av:

1. eksamensoppgave med forslag til kompetansemål som kan knyttes til elevens presentasjon og den påfølgende fagsamtalen
2. vurderingskriterier og kjennetegn på måloppnåelse på minst tre nivåer for elevens presentasjon og den påfølgende fagsamtalen
3. informasjon til elevene

Oppgaver og fagsamtale (pkt.7.1)

- 48 timers forberedelsesdel åpner opp for en rekke forskjellige typer eksamensoppgaver. Eksamensoppgaven(e) skal ta utgangspunkt i kompetansemål, temaer og lærestoff i fagrapporten.
- Det forutsettes at oppgavene er såpass åpne at de gir elevene muligheter til å gjøre noen valg – og sensorene anledning til å stille oppklarende, utdypende og utvidende spørsmål.

Oppgaver og fagsamtale (forts.)

- Elevene skal selv kunne velge hvordan han/hun vil løse oppgaven som er gitt.
- Oppgaveformuleringer og vurderingskriterier må derfor åpne for at ulike løsningstilnærminger og ulikt innhold kan gi samme karakter (jf. § 3-25, annet ledd og merknader til denne i Udir-1-2010, s. 44).

Oppgaver og fagsamtale (forts.)

- Det er en forutsetning at oppgaven utfordrer elevens kompetanse i å bruke kunnskaper og ferdigheter og vise forståelse og selvstendighet.
- Det er ikke et bestemt innhold eller en bestemt arbeidsmåte som skal vurderes, men kompetansen (Udir-1-2010 Merknader til § 3-25). Dersom det er uenighet om hva eleven skal prøves i, er det den eksterne sensoren som avgjør (§§ 3-29 og 3-30).

Vurderingskriterier og kjennetegn på måloppnåelse (pkt. 7.2)

Vurderingskriterier og kjennetegn på måloppnåelse på minst tre nivåer skal oppgis i eksamensoppgaver ved alle muntlige, muntlig-praktiske og praktiske eksamener i Osloskolen.

Informasjon til eleven (pkt. 7.3)

- tillatte hjelpemidler
- tidspunkt for veiledning
- fremmøtetid og fremmøtested på eksamensdagen
- gjennomføring av eksamen, blant annet:
 - hvilke roller sensorene skal ha
 - hvor mye tid som er til rådighet til egen presentasjon og etterfølgende fagsamtale
 - at eleven ikke skal bli avbrutt under presentasjonen, men skal stoppes dersom tildelt tid overskrides

Informasjon til eleven (forts.)

- at karakter og begrunnelse for karakteren blir gitt av ekstern sensor rett etter eksaminasjonen av hver elev/par/gruppe
 - at eksaminasjonen tar utgangspunkt i presentasjonen, men at det kan stilles spørsmål fra alle kompetansemål i faget
-
- klagerett og klagefrist
 - eksamenssettet

Gjennomføring av eksamen (pkt. 8)

- Til vanlig lager eleven en presentasjon med utgangspunkt i oppgaven. Presentasjonen skal fylle maksimum halvparten av oppgitt tid, jf. pkt. 7.3.
- Formålet med den etterfølgende fagsamtalen og eventuell lytteprøve er å sikre at karakteren blir satt på basis av den individuelle kompetansen til hver elev slik den kommer fram på eksamen (§ 3-25).

Sensur (pkt. 9)

- Sensorene skal diskutere og fastsette en karakter etter hver elev, eller etter hvert par eller gruppe dersom eksamen har vært organisert som par- eller gruppeeksamen. Karakteren skal gis til eleven før neste elev, par eller gruppe tas inn.
- Sammen med karakteren skal ekstern sensor gi begrunnelse for karakteren med utgangspunkt i vurderingskriteriene. Hvis eksamen er gjennomført i par eller gruppe, skal grunnlaget for den individuelle vurderingen være den enkeltes prestasjon i framføringen og den påfølgende samtalen (§ 3-25).

Ofte stilte spørsmål (1)

Hva vil det si å gi veiledning?

(Pkt. 6)

- I tidsrommet mellom melding om trekkfag og eksamen, kan faglærer gi veiledning innenfor avtalte tidsrammer, jf. pkt. 6. Eventuelle spørsmål fra elevene kan besvares og problemstillinger godkjennes. **Faglærer vurderer selv hvilke spørsmål som kan besvares – eller om spørsmål og svar eventuelt legges ut på læringsplattformen for å sikre likeverdig behandling av elevene i samme gruppe.**

Ofte stilte spørsmål (2)

Hvordan skal elevene gjøres kjent med oppgaven?

(Pkt. 7)

Elevene kan gjøres kjent med eksamensoppgavene på ulike måter avhengig av oppgavens utforming, jf. 7.1. Sensorene skal avtale på forhånd hvilken ordning som er hensiktsmessig ved den enkelte eksamen.

SPERREFRIST OG TREKK

Sperrefrist: Fristen for når informasjon om eksamenstrekk kan gjøres kjent for elevene.

Pkt.1.5

- Alle opplysninger om trekkfag er konfidensielle fra rektor til faglærer og fra faglærer til elev fram til det tidspunktet enten Utdanningsdirektoratet eller Utdanningsetaten har satt som sperrefrist.
- Melding om trekkfag skal normalt gis elevene 48 timer før eksamen, dersom Utdanningsdirektoratet eller Utdanningsetaten ikke har fastsatt et annet tidspunkt for kunngjøringen. Lørdager, søndager, høytidsdager og helligdager regnes ikke med (§§ 3-28 og 3-30).
- Eksamensskolen, ved rektor, er ansvarlig for å sende oppnevningbrev og lærers fagrapport til sensorskolen senest 1 uke før sperrefristen, jf. pkt. 6

Trekk til eksamen

- Fylkesmannens kartlegging av rutiner og fordeling av trekk til eksamen høsten 2011 (2 grunnskoler, 2 videregående, skoleeiers ansvar)

Eksempler på spørsmål til skolene:

- Hvordan praktiseres regelen om trekk til én sentralt gitt skriftlig eksamen?
- Hvordan er fordelingen av fag over de siste tre år?
- Hvordan praktiseres reglene om trekk til én lokalt gitt muntlig eksamen?
- Hvordan er fordelingen de siste tre år?
- Hvordan praktiseres regelen om at 20 % av elevene skal trekkes ut til eksamen i ett fag på Vg1 ST og Vg1 og Vg2 YF?

Føringer for trekk

- Brev 12.11.2009 "Presisering av trekkordning for eksamen" med henvisninger til Udir-1-2009 og forskrift til opplæringsloven.
- Se også Retningslinjer for eksamensavviklingen i Osloskolene (revidert utgave høsten 2011)

Utdrag fra Retningslinjer for ekamensavviklingen i Oslokolene (pkt. 5.1)

- Eksamenstrekket skal være *tilfeldig* i betydningen at trekket ikke skal påvirkes av utenforliggende faktorer. *Alle* fag som kan gjøres til gjenstand for trekk, skal over tid trekkes ut. Skolene må kunne dokumentere at de over en rimelig periode har gjort alle relevante fag til gjenstand for trekk.
- Den enkelte skole må sørge for at det blir utarbeidet nødvendige prosedyrer for eksamenstrekk. Det anbefales at skolene gjennomfører trekket med et vitne, for eksempel tillitsvalgte eller kontorpersonale til stede, slik at denne kan bevitne at trekket er foretatt i henhold til gjeldende regelverk.
- I fag med flere eksamensformer må skolene trekke mellom

Utdrag fra Retningslinjer for ekamensavviklingen i Osloskolene (pkt. 5.1 forts.)

Eksamenstrekket skal være *konfidensielt* fram til melding om trekkfag kunngjøres for faglærerne. Det betyr at kun rektor og eksamensansvarlig, dersom dette ikke er rektor, og den eller de som registrerer trekket i de skoleadministrative systemene, skal ha kjennskap til trekket.

Faglærere skal ikke involveres i eller rådspørres om trekk. Overfor elever og utenforstående skal trekket være konfidensielt fram til sperrefrist.

Oslo kommune
Utdanningsetaten

Forsert løp

v/Bjørg Ruud EFP

Tilbud om å ta fag fra videregående opplæring for elever på ungdomstrinnet, brev av 14.06.2011

- Nasjonale føringer:
forskrift til opplæringsloven § 1-14 og Udir-1-2011
- Kunnskapsdepartementet legger følgende til grunn for ordningen:

Tilbud til elever på ungdomstrinnet om å ta fag fra videregående opplæring gjelder fag med gjennomgående læreplaner og må utvikles og gjennomføres i et samarbeid mellom den aktuelle ungdomsskolen/skoleeieren og en videregående skole/skoleeier.

- Kommunale føringer:
Gjennomsnittlig 10% av alle elever på 10. årstrinn tar fag på videregående nivå.

Forsert løp forts.

- Elevenes forutsetninger og forpliktelser
- Krav til deltakelse og aktivitet
- Standpunktkarakter og kompetansebevis: den videregående skolens ansvar

(...) En elev på ungdomstrinnet som tar fag fra videregående opplæring som elev, behøver ikke å delta i fagets eksamensuttrekksordning(...)

Forsert løp forts.

- *Elever som på ungdomstrinnet tar fag fra videregående opplæring skal ha ordinært vitnemål for fullført grunnskole. I tillegg har de rett til kompetansebevis for oppnådd kompetanse fra videregående opplæring. Dette betyr at det ikke skal føres merknader om fag fra videregående opplæring på grunnskolevitnemål.*
- Privatisteksamen under ordningen med å ta fag:
Elever som tar et fag fra videregående opplæring, skal i dette faget enten ha standpunktkarakter som elev eller eksamenskarakter som privatist. (jf U-dir-01-2011)

Forsert løp forts.

- Datoer for grunnskoleeksamen og privatiskeksamen blir fastsatt av Utdanningsdirektoratet
- Elever i forsert løp er grunnskoleelever, og faller derfor inn under trekkordningen for grunnskoleeksamen, jf U-dir-1-2011
- *Elever som fritas fra undervisning i et fag på ungdomstrinnet på grunn av arbeid med samme fag fra videregående opplæring, skal ha vurdering med karakter i vedkommende grunnskolefag i samsvar med bestemmelsene i fagets læreplan og bestemmelsene i kapittel 3 i forskrift til opplæringsloven. Dette betyr at selv om en elev får fritak fra timene i et grunnskolefag, så skal vedkommende ved slutten av 10.årstrinn likevel delta i det ordinære eksamensuttrekket sammen med de øvrige elevene på trinnet.*

Forsert løp forts.

- Det er ikke anledning til å være elev og privatist i samme fag, jf forskrift til opplæringsloven §3-27.
- Privatisteksamen gjelder bare videregående opplæring
- Trekkordning til eksamen: nasjonale føringer og kommunale føringer gitt i Retningslinjer for eksamensavviklingen i Osloskolene
- Grunnskoleeksamen på 9. årstrinn, brev av 05.09.2011
Forsøk i Oslo kommune med at elever kan ta grunnskoleeksamen etter endt 9. årstrinn våren 2011 og 2012. Ordningen er knyttet til aktuelle fag i forskriften § 1-14 *Tilbud om fag fra videregående opplæring for elever på ungdomstrinnet* og som eleven ønsker å arbeide med på 10. årstrinn,

Forsert løp forts.

- Elevene skal ha avsluttende standpunktkarakter i faget eller fagene etter 9. årstrinn.
- Elevene er med i trekkordningen til eksamen sammen med elevene på 10. årstrinn
- Elevene som avslutter ett eller flere fag på 9. årstrinn, skal delta i det ordinære uttrekket etter 10. årstrinn når de selv er elever på 10. årstrinn

Forsert løp forts.

- Konsekvensen kan være at eleven må avlegge eksamen både på 9. og 10. årstrinn
- Dersom skolen blir trukket ut til det faget eleven allerede har avsluttet etter 9. årstrinn skal eleven fritas fra eksamen.
- Eleven er ikke unntatt fra kravet om å avlegge både en skriftlig og en muntlig grunnskoleeksamen dersom han/hun ikke ble trukket ut til eksamen etter 9. trinn.
- Førings av vitnemål for grunnskolen i Kunnskapsløftet for disse elevene skal gjøres i hht. Retningslinjene fra Utdanningsdirektoratet i brev av 14. desember 2010 med referanse 2010/4081.

EKSEMPLER PÅ TILTAK FOR Å KVALITETSSIKRE SLUTTVURDERINGEN – SKOLENE OG UDA

Skoleringer i gjennomføring av muntlig eksamen

Tema på sensorskoleringene:

- retningslinjer for eksamensavviklingen
- forståelse av **kompetanse** i fagene
- vurderingskriterier og kjennetegn på måloppnåelse
- forslag til og arbeid med eksamensoppgaver
- vurdering av elevprestasjoner - tolkningsfellesskap

Forslag: Vurder om deltakere på sensorskoleringer kan brukes til internopplæring!

Bakgrunn for skoleringer:

- stort behov for kompetente sensorer
- 3-4 år siden forrige skoleringer i flere fag
- UDA har registrert følgende:
 - Oppgavene fyller ikke kravene i *Retningslinjer for eksamensavviklingen i Osloskolene*.
 - De prøver ikke elevenes kompetanse (hvordan elevene møter og løser komplekse oppgaver).
 - De er ofte for lukkede og/eller disponert på forhånd.
 - De gir ikke elevene nok valgmuligheter.
 - Det blir oppgitt for få læreplanmål i informasjon til elevene.

Oppgaver til muntlig eksamen i tråd med Kunnskapsløftet

- Skolene oppfordres til å drøfte oppgaver gitt til muntlig eksamen opp mot retningslinjene. Arbeid i fagseksjonene?
- UDA vil samle inn oppgaver gitt til muntlig eksamen for å vurdere behovet for kompetanseutvikling.

- **Vår 2011:** Sensormangel avdekket. En økning antall partier, færre sensorer.
- **Utvalgte fag:**
matematikk, engelsk, engelsk fordypning, norsk fordypning og naturfag.
- Vurdering praktisk – estetiske fag: musikk og kunst og håndverk
- Frokostmøte for nye sensorer vår 2012: 12. – og 13. april.
- Møter med nye skoler som har eksamen og nye eksamensansvarlige.

Likebehandling av elever

FELLES HELDAGSPRØVER

Felles heldagsprøver – bakgrunn

- *Avgangskarakterer i grunnskolen – Likebehandles elevene i grunnskolen?* (Kommunerevisjonenes rapport 9/2009)
- Reliabilitet sikres gjennom vurderingskultur
- Felles heldagsprøver
 - pilotering norsk og engelsk 2010/2011
 - obligatorisk 2011/12 pluss pilotering matematikk

Heldagsprøvenemnder

- 3 – 4 lærere
- Oppnevnes av UDA
- Utarbeider:
 - oppgaver i tråd med eksamen
 - informasjon til elever og rektor
 - vurderingskriterier
 - kjennetegn på måloppnåelse
- Gjennomfører fellessensur

Fellessensur

- Heldagssamling
- Presentasjon av vurderinger av utvalgte besvarelser - skriftliggjort
- Plenumsdiskusjon av flere utvalgte besvarelser
- Lunsj
- Diskusjon i lærergruppene om besvarelsene lærerne bringer med seg
- Heldagsprøvenemnda har oppmannsfunksjon

Felles heldagsprøver

Fag	Prøvedato	Fellessensur
Norsk hovedmål	tirsdag 29. november	mandag 12. desember
Norsk sidemål	onsdag 30. november	
Engelsk	torsdag 1. desember	onsdag 14. desember
Matematikk	mandag 16. april	fredag 27. april

Utfordringer grunnskolen

- Praktiske utfordringer som tilgang på PC-er
- Tidspunkt
- Orientering på eksamensmøtet 17.03.
- Informasjon sendt skolene 24.03.
- Oppklaringsbrev sendt 19.09.
 - Alle skoler må delta, men ikke alle elever

SJEKKLISTE FOR VURDERING

Forslag til sjekkliste for vurdering

- Forslag til sjekkliste ble sendt til skolene 27. mai 2010.
- Bakgrunn:
 - Kommunerevisjonens rapport: *Avgangskarakterer i grunnskolen – Likebehandles elevene i grunnskolen?*
 - oppfølging av 10 grunnskoler høsten 2009
 - tema på eksamensmøtene i 2010 og 2011

Sjekklista – en påminnelse

- informasjon om sentrale styringsdokumenter
- Bidrag til tolkningsfellesskap og lik karakterbehandling
- spredning av kunnskap om eksamensoppgaver og vurderingskriterier
- justering av karakterpraksis
- fastsetting av sluttvurdering
- trening på eksamenssituasjon
- synliggjøring av elevvurdering i arbeidsplaner og fagrappporter
- analyse og bruk av eksamensbesvarelser

Tydeliggjøring av ansvar for å skaffe grunnlag for vurdering

ENDRING I FORSKRIFT TIL OPPLÆRINGSLOVEN

Bakgrunn for endringer av ordlyden i forskriften § 3-3

- Tilbakemeldinger på at
 - lærers plikt oppfattes for strengt
 - elevens rett oppfattes å være for utstrakt
- Ingen realitetsendring, men en presisering og tydeliggjøring av elevens/lærlingens/lærekandidatens og lærerens/instruktørens ansvar

Hensikt

1. Elevens tilstedeværelse er en forutsetning for at vurdering kan skje
2. Tydeliggjøring av at både lærer og elev har ansvar for at grunnlaget for vurdering er til stede
3. Å få klarere frem at vurdering er en del av opplæringen

Ny ordlyd i forskrift til opplæringslova § 3-3, tredje ledd (endret ved forskrift 27. juli 2011 nr. 805, trådte i kraft 4 aug 2011)

” Eleven, lærlingen og lærekandidaten skal møte fram og delta aktivt i opplæringa slik at læraren og instruktøren får grunnlag til å vurdere eleven, lærlingen og lærekandidaten sin kompetanse i faget. Læraren og instruktøren skal leggje til rette for at han eller ho får eit tilstrekkeleg grunnlag for å vurdere kompetansen til eleven, lærlingen og lærekandidaten, slik at den retten eleven, lærlingen og lærekandidaten har etter § 3-1, blir oppfylt. Stort fråvær eller andre særlege grunnar kan føre til at læraren ikkje har tilstrekkeleg grunnlag for å gi halvårsvurdering med karakter eller standpunktkarakter.”

Fra høringsbrevet: Merknader til 3.3 – lærerens ansvar

- Læreren skal legge til rette for at hun/han får et tilstrekkelig grunnlag for vurdering.
- Hva som er tilstrekkelig grunnlag må vurderes opp mot de samlede kompetansemålene i læreplanen for fag.
- Hvor omfattende lærerens plikt er, er det vanskelig å si noe generelt om. Men – formuleringen om at ”læreren må strekke seg så langt som råd er”, er strøket

Forts. lærerens ansvar

- Det må være tydelig at læreren har lagt forholdene til rette slik at eleven har mulighet til å delta i opplæringen på en slik måte at hun/han har fått mulighet til å vise kompetansen sin.

Fra høringsbrevet: Merknader til § 3-3 – elevens forpliktelser

- Elevens tilstedeværelse er en nødvendig forutsetning for at læreren skal kunne vurdere hennes/hans kompetanse.
- En elev som for eksempel er til stede i opplæringen, men er så passiv at læreren ikke har mulighet til å vurdere kompetansen, oppfyller ikke sine plikter. – Tilsvarende gjelder i forbindelse med fravær.
- Eleven kan for eksempel ikke være fraværende i opplæringen gjennom hele året for så like før standpunkt karakteren skal fastsettes, kreve en stor prøve som gir læreren grunnlag for vurdering.

Fra høringsbrevet: Merknader til § 3-3 – om vurdering

- Læreren skal legge til rette for at eleven kan få vist sin kompetanse.
- Eleven, lærlingen og lære kandidatene har ingen rett til å forhandle om når og hvordan en vurderingssituasjon skal gjennomføres.
- Lærer avgjør om en elev som ikke har vært tilstede i opplæringen eller mangler innleveringer får tilbud om å vise kompetansen sin senere og eventuelt på en annen måte.

Mer om vurdering

- Alle vurderingssituasjoner, enten de er planlagt eller ikke, er en del av lærerens **pedagogiske tilnærming** i opplæringen.
- Skolen/skoleeier kan ikke stille opp en prosentvis grense for hvor mye fravær en elev kan ha før grunnlaget for vurdering ikke er til stede.
- Skolen skal varsle ved fare for ikke vurdering i fag, jf. § 3-7.

Oslo kommune
Utdanningsetaten

Takk for oppmerksomheten!

